

Van Limburg Stirumhuis eens het regeringscentrum

Achter de witte, keurige gevel aan het Lange Voorhout 19 is vaderlandse geschiedenis gemaakt. De witte onopvallende gevelsteen duidt erop dat dit eens het woonhuis van Leopold van Limburg Stirum was. De man die ons landje veilig de Franse tijd uitloodde. Dertien dagen lang was dit witte huis het regeringscentrum van ons land. Om precies te zijn: van 17 tot 30 november 1813. Het was tijdens de laatste dagen van de Franse overheersing van ons land dat Van Limburg Stirum door de Franse autoriteiten gevraagd wordt zitting te nemen in een comité om de orde te handhaven als er onverwachte dingen zouden gebeuren. Hij weigert: hij heeft het namelijk veel te druk met andere voorbereidingen om de macht van de Fransen over te nemen als de tijd daar is. Hierbij werkt hij nauw samen met Van Hogendorp die op de Kneuterdijk woont en Van der Duijn van Maasdam die op de Nieuwe Haven woont. Ze zouden als het 'driemanschap' de geschiedenis in gaan.

Op 17 november 1813 is het zover. Uit Amsterdam komen berichten over een oproer. Van Limburg Stirum gaat met een oranje kokarde op zijn hoed het Voorhout op, en daarmee is het sein gegeven dat de Franse heerschappij voorbij is. Hij leest op diverse plaatsen de door Van Hogendorp opgestelde proclamatie voor en onder luid gejuich verwijdt de Nationale Garde de straatnaamborden Cours Napoléon, Cours de l'Impératrice en Place du Roi de Rome. Voortaan heten ze weer Voorhout, Vijverberg en Plein.

Op 30 november 1813 komt de prins aan in Scheveningen. Na een kleine rondrit door de stad wordt hij ten huize van Van Limburg Stirum ontvangen en dineert er. Van Limburg Stirum blijft nog een jaar gouverneur van de stad Den Haag, en wordt daarna op een belangrijke militaire post in Amsterdam gezet. Het pand dateert uit de 18e

eeuw. In de kelders zijn echter sporen te vinden van veel oudere bebouwing. Begin 18e eeuw woont er de joods-Portugese Anthonio de Pinto met zijn gezin.

De Pinto was steenrijk. Niet voor niets was hij dan ook aangetrokken als financieel adviseur van de staat en de stadhouder. Hij liet boven de ingang een balkon aanbrengen. Het huis zal hij ongetwijfeld luxueus hebben ingericht. Alleen het stucplafond in het kleine uitbouwje naar de tuin dateert nog uit deze tijd. Anthonio koopt ook het pand ernaast, nummer 21. Na zijn dood blijven vrouw en zonen nog lange tijd aan het Voorhout wonen.

In 1764 verkoopt zijn zoon Moses Samuel de Pinto, nummer 19 aan Anthonetta van Schuylenburg. Anthonetta breidt haar bezit nog eens uit met de nummers 21 en 23. Ze overlijdt kinderloos en laat een fortuin na. Het huis moet van alle gemakken voorzien zijn geweest. De boedelomschrijving vermeldt bijvoorbeeld: 69 tafellakens, 663 servetten en 66 theebladen. De drie Voorhout-huizen laat ze na aan Cornelia Jacqueline Anthonetta van Schuylenburg, die met een zekere baron Van Borssele zou trouwen. De Van Borssele voegen de panden 19 en 21 samen.

Gekraakt

Nazaten van de Van Borssele verhuren het pand gedurende vele jaren, onder anderen aan Van Limburg Stirum, Jean Victor baron de Constant Rebecque en de Engelse gezant Sir Edward Cromwell Disbrobe. Pas in 1857 wordt het pand weer verkocht, en wel aan een zekere Hugh Hope Loudon, die de twee huizen weer van elkaar scheidde. Loudon bezat een belangrijke zilvermijn in Amerika. Hij stichtte hierbij een plaatsje dat hij 'Nederland' noemde. Omstreeks de eeuwwisseling wordt het Voorhout-huis voor de laatste maal door een familie bewoond, de Van der Lyndens. Ze zijn ervan getuige hoe in 1913, tijdens het

eeuwfeest van de onafhankelijkheid, een gedenksteen wordt aangebracht. In 1953 wordt het Rijk de nieuwe eigenaar. Nummer 19 en 21 worden nu weer samengevoegd. Van 1974 tot 1981 kan men schijnbaar geen bestemming voor het gebouw vinden: het staat al die jaren leeg en wordt op een gegeven moment gekraakt.

Rijk en gemeente reageren snel. Er wordt geld vrijgemaakt en ze willen direct met de verbouwing beginnen om er de Harmonisatieraad van het Welzijnsbeleid in te vestigen.

De krakers wensen niet onopgemerkt het pand te verlaten. Op 26 augustus 1981 wordt vanaf het balkon een verklaring voorgelezen waarin Gemeente en Rijksgebouwendienst beschuldigd worden opzettelijk gebouwen te laten leegstaan. Vervolgens nodigen ze voorbijgangers uit om te zien welk een fraai interieur dit leegstaand en daardoor langzaam vervalend huis heeft. Bij de hierop volgende restauratie heeft J. H. Stuffers, architect van de Rijksgebouwendienst de leiding.

Wat is er nu nog terug te vinden van vroegere luister? Alleen op de eerste verdieping is nog wanddecoratie uit de 18e eeuw. Alle vertrekken op de begane grond zijn in de 19e eeuw gedecoreerd in neolodewijk XVI stijl. In de tuinkamer zijn op licht blauwe wanden rijke ornamenten in de vorm van arabesken aangebracht: dieren zoals eekhoorns, duiven, dolfijnen in een zetting van vazen en ranken. Op de wanden van de grote zaal waar ooit de prins ontvangen werd zie we decoraties in de vorm van trofeeën, met voorwerpen uit de landbouw, wetenschap, strijd en muziek. Verder veel spiegels en vergulde ornamenten en lijsten.

De gegevens voor dit verhaal ontleenden we aan een uitstekend boekje over de geschiedenis van het huis, geschreven door H.F. Happel. Als lid van de Harmonisatieraad Welzijnsbeleid verzorgde hij dit boekje toen de raad het huis in juni 1983 in gebruik nam.